

สรุปและเสนอแนะ

7.1. สรุป

1. ชุมชนชนบท

จากการศึกษารูปแบบทางกายภาพของชุมชนตามลักษณะภูมิประเทศ เขตที่ราบเชิงเขา เขตที่ค่อน เขตที่ลุ่มและเขตที่มีระบบชลประทาน ทั้ง 4 เขต บริเวณลุ่มแม่น้ำชีตอนกลาง มีโครงสร้างและรูปแบบของชุมชน 5 รูปแบบคือ

1.1. โครงสร้างของชุมชน

โครงสร้างของชุมชนชนบท บริเวณลุ่มแม่น้ำชีตอนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

- 1) เขตคสลักรวม เป็นที่ทำการเกษตรของชุมชน
- 2) เขตที่อยู่อาศัย เป็นเขตที่ตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย
- 3) เขตวัด
- 4) เขตที่สาธารณะ เป็นป่าหรือที่กินสาธารณะของชุมชน
- 5) ศาลาป่าหรือ คอนคาปู เป็นสถานที่หรือศาลเพียงตาของหมู่บ้าน
- 6) ศาลากลางบ้าน เป็นศาลาประชาคมของหมู่บ้าน
- 7) หลักบ้าน
- 8) เขตราชการ ที่ทำการของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ
- 9) วนคา
- 10) เขตอุตสาหกรรม เช่น โรงสี ฯลฯ
- 11) เขตโรงเรียน
- 12) สถานีอนามัย

1.2. รูปแบบของชุมชน

รูปแบบของชุมชนบริเวณลุ่มแม่น้ำชี ตอนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรูปแบบที่เกิดขึ้นตามลักษณะภูมิประเทศในเขตที่ราบเชิงเขา เขตที่ค่อน เขตที่ลุ่ม และเขตที่มีระบบชลประทาน ดังนี้

1) หมู่บ้านแบบตามยาว เป็นรูปชุมชนที่ตั้งอยู่ในภูมิประเทศเขตที่ราบเชิงเขามากที่สุด พื้นที่เป็นที่แคบๆ ยาวๆ ตามหุบเขาและแม่น้ำ ในเขตที่มีระบบชลประทานและเขตที่ลุ่ม มีรูปแบบที่น้อยมาก ภูมิประเทศของชุมชนจะอยู่บนที่สูงกว่าที่การเกษตรเล็กน้อย เพื่อป้องกันน้ำท่วม บ้านเรือนจะเกาะกลุ่มกันหนาแน่น เป็นแนวยาวตามแนวถนนหรือทางเดินทั้งสองข้าง

2) หมู่บ้านแบบกระจายจากศูนย์กลาง เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในภูมิประเทศเขตที่มีระบบชลประทานและเขตที่ค่อน พื้นที่เป็นที่ค่อนข้างกว้างใหญ่ตามพื้นที่ราบสูงและลุ่มแม่น้ำ ในเขตที่ราบเชิงเขาและเขตที่ลุ่มมีรูปแบบที่ปานกลาง ที่ตั้งของชุมชนจะอยู่บนที่สูงกว่าที่การเกษตร บ้านเรือนจะเกาะกลุ่มกันหนาแน่นและกระจายออกจากศูนย์กลาง ตามแนวยาวแนวถนนหรือทางเดินที่กระจายออกโดยรอบทุกทิศทาง

3) หมู่บ้านแบบวงแหวน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในภูมิประเทศเขตที่ค่อนและเขตที่ลุ่มที่ปานกลาง เพราะเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองในสมัยโบราณ ลักษณะชุมชนมีสระน้ำเป็นรูปวงแหวนล้อมรอบ ตัวชุมชนจะเป็นเกาะตรงกลางเป็นพื้นที่ค่อนสูง มีบ้านเรือนหนาแน่น

4) หมู่บ้านแบบคาราวงเหลี่ยม เป็นชุมชนที่ตั้งขึ้นในภูมิประเทศเขตที่ลุ่มและเขตที่มีระบบชลประทานมากที่สุด เพราะพื้นที่เป็นเขตที่ทำการเกษตรโคก มีประชากรหนาแน่น พื้นที่ในการตั้งถิ่นฐานเป็นลักษณะที่ค่อนสูงกว่าที่ทำการเกษตรและอยู่ไกลแหล่งน้ำ บ้านเรือนจะเกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่นตามแนวถนนหรือทางเดินที่คั่นกันเป็นคาราวงเหลี่ยม

5) หมู่บ้านแบบแตกแขนง เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นน้อยเพราะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในภูมิประเทศเขตที่ค่อนมากที่สุด เนื่องจากเป็นเขตที่ลักษณะพื้นที่ค่อนกว้างใหญ่เหมาะสมในการขยายชุมชนให้ใหญ่ขึ้น บ้านเรือนจะเกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่นตามแนวถนนหรือทางเดินที่แตกแขนงจากแนวเดิมออกไป มีลักษณะคล้ายการแตกกิ่งก้านของคนไม้

1.3. ความรู้สึกและทัศนคติของประชาชนชนบทที่มีต่อชุมชน

- 1) ในเรื่องความต้องการของชุมชน ประชาชนชนบทมีความต้องการไฟฟ้า ประปา ถนนลาดยางมากที่สุด แต่ไม่เห็นควยในเรื่องต้องการอยู่ชุมชนอื่น
- 2) ในเรื่องความชอบ ประชาชนชนบทมีความชอบคอนคาปู ชอบมีสะพาน้ำสาธารณะ ชอบมีศาลากลางบ้านอยู่ในชุมชน ไม่มีความชอบถนนลูกรัง

2. ท้ายอาศัยชนบท

2.1. การวางผังบริเวณ

การวางผังบริเวณสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยชนบท ในชุมชนจะแบ่งพื้นที่ออกเป็นสวนๆ ควยแนวถนนหรือทางเดิน เรียกว่า คุม ภายในคุมประกอบด้วยที่อยู่อาศัยหลายหลังคาเรือน แต่ละหลังจะวางแนวไปในทางทิศตะวันออกและตะวันตก มีลานบ้านและทางเดินเป็นส่วนเชื่อมแต่ละหลังคาเรือน รอบๆ คุมจะมีแนวรั้วต้นไม้หรือรั้วไม้ไผ่กันเป็นบางส่วนและมีทางเขาคุมใดหลายทาง

2.2. องค์ประกอบของที่อยู่อาศัย

สภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบทมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ลานบ้าน เป็นที่สำหรับการสัญจรพักผ่อนและสนามเด็กเล่น
- 2) บันได เป็นที่สำหรับสัญจรขึ้นบนบ้าน
- 3) ซาน เป็นที่สัญจรติดคอบนบ้าน
- 4) รานน้ำ เป็นที่เก็บน้ำใช้และคิม
- 5) ระเบียง เป็นที่พักผ่อนและส่วนเอนกประสงค์ มีหลังคาคลุม
- 6) เรือนโงง เป็นส่วนเอนกประสงค์ มีหลังคาทรงจั่ว
- 7) เรือนนอน ส่วนใหญ่แบ่งเป็น 3 หอง
  - หองเบิง หองพระหรือหอนอนลูกชาย
  - หอนอนกลาง หอนอนพอและแม่
  - หองสวม หอนอนลูกสาวหรือลูกเขย
- 8) ครัว เป็นที่ประกอบอาหาร
- 9) หองสวม เป็นที่รับถ่าย
- 10) เลาขาว เป็นที่เก็บข้าว (ยุ้งข้าว)

11) ไทลื้อบ้าน เป็นที่สำหรับพักผ่อนเวลากลางวัน เก็บของและเลี้ยงสัตว์

2.3. รูปแบบของสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัย

จากการสำรวจหมู่บ้าน 30 หมู่บ้านทั้ง 4 เขตพบว่าสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบทมีสาเหตุเนื่องมาจาก ลักษณะทางภูมิประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจ ไร่แก่ง อาชีพ ไร่โค และการใช้วัสดุตลอดจนเทคนิคการก่อสร้าง แยกตามเขตโคดังนี้

1) เขตที่ราบเชิงเขา

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้น้อย 861.50 บาทต่อเดือน มีอาชีพ ทำนา-ทำสวน และทำนาอย่างเบียดมากที่สุดในหมู่บ้านไม่มีอาชีพมากเป็นอัตราส่วนร้อยละ 33.79 เป็นเด็กเป็นลูกของครอบครัวถึง 54.39 สภาพทางเศรษฐกิจถือว่าเป็นเขตชนบทที่มีความยากจนไม่พอมีพอกิน

วัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ไม้แป้น ไม้ไผ่ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ก่อสร้างโดยวิธีก่อตะปูหรือใช้ชนอกปัก ก่อสร้างด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่อัตราส่วนร้อยละ 54.55

จากอิทธิพลของลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจ วัสดุและเทคนิคการก่อสร้าง โคกำหนดรูปแบบของที่อยู่อาศัยเป็นรูปแบบเรือนหลังคาจั่วมีหลังคาเอียงลาดอัตราส่วนร้อยละ 84.85 แปลนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานข้างถึงอัตราส่วนร้อยละ 42.42 มีพื้นที่รวมทั้งหมักเฉลี่ย 86.24 ตร.ม. ที่อยู่อาศัยมีสภาพถาวรถึงอัตราส่วนร้อยละ 46.87 ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีรายได้น้อยแต่สามารถหาวัสดุจากท้องถิ่นโคได้ง่ายเพราะป่าไม้อยู่ใกล้ๆ ทำให้ที่อยู่อาศัยมีสภาพถาวรและมีพื้นที่เฉลี่ยถึง 12.48 ตร.ม. ก่อคน เฉลี่ยประชากร 7.18 คนต่อครัวเรือน พื้นบ้านยกสูงจากพื้นดินเฉลี่ย 1.49 เมตรซึ่งน้อยกว่าเขตอื่นๆ สาเหตุเนื่องจากเป็นเขตที่มีน้ำท่วมไม่มากนักและระดับน้ำไม่สูงมาก เพราะเป็นเขตคนนำสาธิตสามารถไหลลงต่ำโคโดยรวดเร็ว ครัวบ้านผนังเฉลี่ยสูง 2.50 เมตร เป็นส่วนปึกทับและเป็นช่องระบายอากาศเป็นอัตราส่วนร้อยละ 80.00 และ 20.00 คมต่ำคืบ ภายในห้องในเวลากลางวันค่อนข้างมืดและอบอ้าวเนื่องจากมีช่องระบายอากาศน้อย จากการสัมภาษณ์เหตุที่มีช่องระบายอากาศและหน้าต่างน้อยเพื่อป้องกันลมหนาวในหน้าหนาวไม่ให้พัดเข้าตัวบ้าน

2) เขตที่คอน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 442.85 บาท
 ต่อเดือน มีอาชีพทำนา และ ทำนา-ทำสวน และไม่มีอาชีพเป็นอัตราส่วนร้อยละ 29.31
 เป็นกลุ่มลูกมากที่สุดของครอบครัวเป็นอัตราส่วนร้อยละ 46.51 มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
 ยากจนมากกว่าเขตที่ราบเชิงเขา

วัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นไม้ป่าและไม้ไผ่
 ก่อสร้างโดยจ้างบุคคลอื่นถึงอัตราส่วนร้อยละ 41.93 ก่อสร้างโดยวิธีคอกกะปหรือนอชบึก

จากอิทธิพลของลักษณะภูมิประเทศ เศรษฐกิจ วัสดุและเทคนิค
 การก่อสร้าง ทำให้ที่อยู่อาศัยเป็นรูปแบบเรือนหลังคาจั่วมีหลังคาเอียงลาดเป็นอัตราส่วน
 ร้อยละ 70.59 แบบแปลนเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานข้างและแปลนเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า
 มีส่วนยื่นคานหน้าเป็นอัตราส่วนร้อยละ 29.41 และ 29.41 ตามลำดับ มีพื้นที่รวมเฉลี่ย
 91.93 ตร.ม. มีสภาพถาวรอัตราส่วนร้อยละ 45.16 พื้นที่เฉลี่ย 13.19 ตร.ม. ต่อ
 คน ครอบครัวมีสมาชิก 6.9 คนต่อครัวเรือน พื้นที่บ้านยกสูงกว่าพื้นดินเฉลี่ย 1.61 เมตร
 ครัวบานผนังสูงเฉลี่ย 2.50 เมตร เป็นส่วนปิดทับและช่องระบายอากาศเป็นอัตราส่วนร้อย
 ละ 72.00 และ 28.00 ตามลำดับ ภายในห้องเวลากลางวันค่อนข้างมืดและอบอวเนื่องจาก
 จากมีหน้าต่างและช่องระบายอากาศน้อย

3) เขตที่ลุ่ม

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 483.33 บาท
 ต่อเดือน อาชีพทำนา-ทำสวนและทำนามากที่สุด ไม่มีอาชีพเป็นอัตราส่วนร้อยละ 31.75
 เป็นกลุ่มลูกของครอบครัวอัตราส่วนร้อยละ 42.61 การประกอบอาชีพประสบปัญหาในเรื่อง
 นำท่วมทำให้เกิดผลเสียหายต่อการเกษตรมาก เป็นผลให้มีรายได้ต่ำ ยากจน

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยใช้วัสดุเช่นเดียวกับทั้ง 2
 เขตคือใช้ไม้ป่ามากที่สุด และใช้ไม้ไผ่บางส่วน ก่อสร้างด้วยตนเองและจ้างบุคคลอื่นเป็น
 อัตราส่วนร้อยละ 39.29 และ 28.53 ตามลำดับ ก่อสร้างด้วยวิธีคอกกะปและนอชบึก

จากอิทธิพลทางภูมิประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจ วัสดุและเทคนิ
 คการก่อสร้าง ก่อให้เกิดรูปแบบของที่อยู่อาศัยเป็นแบบเรือนหลังคาจั่วมากที่สุดอัตราส่วน
 ร้อยละ 84.45 แบบแปลนเป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานหน้าและแปลนสี่เหลี่ยมผืนผ้า

อัตราส่วนร้อยละ 36.37 และ 30.30 ตามลำดับ มีพื้นที่รวมทั้งหมคเฉลี่ย 82.61 ตร.ม. ซึ่งมีพื้นที่น้อยที่สุดกว่าทุกเขตและรูปแบบที่อยู่อาศัยไม่ซับซ้อน สาเหตุเนื่องมาจากมีรายได้น้อย และน้ำท่วมเสมอๆ ทำให้ไม่สามารถสร้างให้ใหญ่โตได้ สภาพเป็นลักษณะกิ่งฉางรวมถึงอัตราส่วนร้อยละ 51.61 พื้นที่เฉลี่ย 15.24 ตร.ม.ต่อคน สมาชิกเฉลี่ย 5.42 คนต่อครอบครัว พื้นบ้านยกสูงจากพื้นดิน 1.64 เมตร สูงสุดกว่าทุกเขตเพื่อป้องกันน้ำท่วมในหน้าฝน หลากกิ่งฉาง พื้นบ้านผนังเฉลี่ยสูง 2.50 เมตร เป็นส่วนปิดทับและช่องระบายอากาศ อัตราส่วนร้อยละ 72.00 และ 28.00 ตามลำดับ ภายในห้องมีคและอบอ้าวเช่นเดียวกัน

4) เขตที่มีระบบชลประทาน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้อverage 1,229.37 บาทต่อเดือน อาชีพทำนามากที่สุด ไม่มีอาชีพอัตราส่วนร้อยละ 32.66 เป็นกลุ่มลูกอัตราส่วนร้อยละ 49.68 สภาพเศรษฐกิจกล่าวได้ว่าดีกว่าเขตอื่นๆ มาก ประชาชนพ่อกินวิสกี้ใช้ในการก่อสร้างใช้ไม้ป่าเป็นส่วนใหญ่ ก่อสร้างโดยการจ้างถึงอัตราส่วนร้อยละ 42.86 มากที่สุด และควยวิสกี้กอกตะปูและนอกรีต

จากอิทธิพลดังกล่าวได้กำหนดเป็นรูปแบบเรือนหลังคาทรงจั่ว มีหลังคาเอียงลาดอัตราส่วนร้อยละ 71.43 มากที่สุด แปลนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานข้างอัตราส่วนร้อยละ 45.24 พื้นที่รวมทั้งหมคเฉลี่ย 91.48 ตร.ม. สภาพบ้านฉางและกิ่งฉางเป็นอัตราส่วนร้อยละ 44.18 และ 41.86 ตามลำดับ นั่นคือประชาชนมีรายได้น้อยสามารถสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงถาวรได้โดยการจ้างมากกว่าเขตอื่นๆ ลึกพื้นที่เฉลี่ย 12.51 ตร.ม.ต่อคน สมาชิก 7.31 คนต่อครอบครัว พื้นบ้านยกสูงจากพื้นดินเฉลี่ย 1.63 เมตร ผนังบ้านสูงเฉลี่ย 2.50 เมตร ผนังเป็นส่วนปิดทับและช่องระบายอากาศเป็นอัตราส่วนร้อยละ 72.00 และ 28.00 ตามลำดับ

5) รวมทั้ง 4 เขต

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้อverage 750.47 บาทต่อเดือน มีอาชีพทำนา และทำนา-ทำสวน กลุ่มที่ไม่มีอาชีพมีมากถึงอัตราส่วนร้อยละ 32.09 เป็นกลุ่มลูกมากที่สุดถึงอัตราส่วนร้อยละ 48.99 มีสถานภาพทางเศรษฐกิจยากจนมาก วิสกี้ใช้ในการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นไม้ป่า และไม้ไผ่ การก่อสร้าง

สร้าง ก่อสร้างโดยคนเช่าและจ้างบุคคลอื่นเป็นอัตราร้อยละ 33.58 และ 32.09 ตามลำดับ ก่อสร้างโดยวิธีทอดตะปหรือตะปอก

ที่อยู่อาศัยมีรูปแบบเป็นเรือนหลังคาจั่วมีหลังคาเอียงลาดเป็นอัตราร้อยละ 59.86 แบบแปลนเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานข้าง แปลนเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนยื่นคานหน้า และแปลนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นอัตราร้อยละ 34.51, 28.17 และ 23.24 ตามลำดับ มีพื้นที่รวมทั้งหมดเฉลี่ย 88.23 ตร.ม. มีสภาพถาวรและกึ่งถาวร เป็นอัตราร้อยละ 43.80 และ 41.60 ตามลำดับ พื้นที่เฉลี่ย 13.70 ตร.ม. คอกคน ครอบครัวมีสมาชิกเฉลี่ย 6.44 คนต่อครอบครั้ว พื้นบ้านยกพื้นสูงเฉลี่ย 1.59 เมตร คิวบ้านผนังสูงเฉลี่ย 2.05 เมตร เบิกช่องแสงและช่องระบายอากาศเป็นอัตราร้อยละ 26.00 ภายในห้องมืดและอบอ้าว

สรุป ในเขตที่ลุ่ม รูปแบบที่อยู่อาศัยเป็นเรือนหลังคาจั่ว เป็นแบบที่ไม่ซับซ้อน มีพื้นที่อยู่อาศัยรวมน้อยที่สุดเพียง 82.61 ตร.ม. สภาพเป็นประเภทกึ่งถาวรมากที่สุด รายได้น้อยเฉลี่ย 483.33 บาทต่อเดือน สาเหตุเนื่องมาจากเป็นบริเวณที่มีน้ำท่วมเสมอ ทำความเสียหายให้กับที่อยู่อาศัยและการเกษตร ทำให้ที่อยู่อาศัยมีขนาดเล็กกว่าเขตอื่นๆ สำหรับในเขตที่ราบเชิงเขา เขตที่ดอน และเขตที่มีระบบชลประทานมีรูปแบบที่อยู่อาศัยเป็นแบบเรือนหลังคาจั่วมีหลังคาเอียงลาดทั้งสิ้น พื้นที่อยู่อาศัยก็มากกว่าในเขตที่ลุ่ม

2.4. ความรู้สึกและทัศนคติของประชาชนชนบทในเรื่องความพอใจ ความชอบและความพอใจ

1) ประชาชนชนบทที่มีความรู้สึกและทัศนคติเป็นกลาง ไม่แสดงความเห็นในเรื่องความพอใจ "มีส่วนร่วมในบ้าน" "มีคอกสัตว์โตถุนบ้าน" "มีบ้านคึกคัก" และ เห็นควยในเรื่องของการ "ปลูกบ้านใหม่" แต่ไม่เห็นควยในเรื่องของการ "ขายบ้าน"

2) ประชาชนชนบทที่มีความรู้สึกและทัศนคติเป็นกลาง ไม่แสดงความเห็นในเรื่องความชอบ "บ้านหลังเดิม"

3) ประชาชนชนบทที่มีความรู้สึกและทัศนคติเป็นกลาง ไม่แสดงความเห็นในเรื่องความพอใจคือที่อยู่อาศัย ในเรื่อง "ความคับแคบ" "ความปลอดภัย" แต่ไม่เห็นควยในเรื่องความพอใจ "ความสวยงาม" และ "ความมั่นคงแข็งแรง"

จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประชาชนชนบทในบริเวณลุ่มแม่น้ำชื่
 ทอนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีที่อยู่อาศัยรูปแบบเรือนหลังคาจั่วมีหลังคาเอียงลาด
 มากที่สุด มีความต้องการองค์ประกอบ หอนอน ระเบียง ชาน คิว มากที่สุด พื้นที่ระ
 เบียงมีขนาดใกล้เคียงกับหอนอนเพราะเป็นพื้นที่ที่มีประโยชน์ใช้สอยโคหลายกิจกรรม เช่น
 นอน ทำงาน รับประทานอาหาร ดังนั้นจึงนิยมต่อหลังคาเอียงลาดเพื่อขยายพื้นที่
 ระเบียงให้มากขึ้น สำหรับชานไม่ต้องการพื้นที่มากนัก โดยเฉลี่ยที่อยู่อาศัยต้องการพื้นที่
 13.70 ตร.ม. ต่อคน และมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 6.44 คนต่อครอบครัว วัสดุที่ใช้ในการ
 ก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นไม้ป่า หลังคามุงกวยสังกะสี ของระบายอากาศและหน้าต่างมีน้อย
 ต้องการระบบไฟฟ้า ประปา และถนนลาดยางในชุมชน ไม่แสดงความรู้สึกและทัศนคติใน
 เรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน

สรุปการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงผลอย่างชัดเจน ให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ 2 ประ
 เภทคือ ธรรมชาติ โคนกตัวธรรมชาติเอง เช่น ล้าชาว ป่า ภูเขา าดาล สิ่งที่ได้มาจาก
 ธรรมชาติ เช่น กอนหิน ไม้ อิฐ ให้นำมาค้คแปลงเป็น ที่อยู่อาศัยชุมชน โรงเรียน าดาล
 และมนุษย์ โคนก มนุษย์เอง เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก รวมทั้งระบบทางสังคม ประเพณี การ
 คิคคขอเชื่อมโยงของมนุษย์เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในการตั้งถิ่นฐาน และยังแสดงให้เห็นถึง
 การสนับสนุนพฤติกรรมการตั้งถิ่นฐานที่เป็นไปตาม ภูมิศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจและการจักระบบทาง
 สังคม

สำหรับในเรื่องที่อยู่อาศัย มนุษย์สามารถสร้างระบบสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่
 อาศัยของตนเอง เพื่อสนองพฤติกรรมของมนุษย์ โดยมีผลกระทบมาจากอิทธิพลของภูมิประเทศ
 วัสดุ เทคนิคการก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่

7.2. ขอบกพร่องในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ มีขอบกพร่องอยู่บางประการคือ

1. การศึกษาวิจัยนี้ทำการศึกษาเฉพาะในบริเวณลุ่มแม่น้ำชื่ทอนกลาง และไม่สามารถเขาไปทำการศึกษาหมู่บ้านที่ไม่มีทางรถยนต์เขาดังโค
2. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในบางกรณี เช่น การเปรียบเทียบความรู้สึก

และทัศนคติของประชาชนชนบท ไม่อาจทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างที่สำคัญของความแตกต่างด้วย Z-test หรือ t-test ได้

3. โคทำการศึกษาดูเฉพาะลักษณะภูมิประเทศที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของชุมชนเท่านั้น ไม่โคทำการศึกษาดังอิทธิพลอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อรูปแบบของชุมชน

4. การศึกษาวิจัยในเรื่องรายโคทำการศึกษาคือทางอ้อม คือ สอบถามจากผลผลิตทางการเกษตรแล้วจึงนำมาแปลงเป็นรายโคโค อาจจะทำให้ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงอย่างสมบูรณ์โค

7.3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป

การศึกษาระบบสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบทเพื่อจะให้โคขอมูลที่ถูกต้องแน่นอนมากขึ้น น่าจะทำการศึกษาระดับขั้นต่อไปดังนี้

1. การศึกษาความทองการพื้นที่โคสอบค่าสูกของประชาชนชนบทสำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกอบอาหาร ทานอาหาร นอน ฯลฯ
2. การศึกษาระบบสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบท ในพื้นที่อื่นๆ เช่น ภาคเหนือ ภาคโค ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือคอนโค ฯลฯ
3. การศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบท เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
4. การศึกษาปรับปรุงวัสดุทองดินใหม่คุณภาพโคและเทคนิคการก่อสร้างที่ประชาชนชนบทสามารถจัดทำโคควยตนเอง เพื่อทำให้สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยชนบทดีขึ้น

7.4. ข้อเสนอแนะในการออกแบบที่อยู่อาศัย

1. ผลการศึกษาวิจัยนี้เป็นการยืนยันโคว่า สภาพแวดล้อมกายภาพที่อยู่อาศัยชนบทมีผลกระทบต่ออิทธิพลของภูมิประเทศ ดังนั้นการออกแบบสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยชนบทในอนาคต ควรนำขอมูลคานภูมิประเทศมาพิจารณาประกอบการออกแบบควย

2. ในเรื่ององค์ประกอบที่อยู่อาศัย จะเห็นโคว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นมากและจำเป็นโคแก่ ส่วนเรือนนอน ชาน ครว ะเบียง โคนุชาน เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอย

มาก สวมควรที่จะปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น ระเบียบ เป็นที่ที่ใญ่มากและเป็น
ส่วนเอนกประสงค์ ควรจัดใหม่ขนาดพื้นที่มากขึ้นและสามารถกันแดดกันฝนได้

3. ควรปรับปรุงระบบระบายอากาศภายในที่อยู่อาศัยใหม่มีความสบายมากขึ้น
โดยการเปิดของหน้าต่างใหม่มากขึ้น

4. ควรปรับปรุงโถงชุมชน ในเป็นส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัย โดยทำการปิดล้อมผนัง
ให้เป็นส่วนที่คั่นห้องนอน ห้องนำ ห้องสวม หรือ เล้าขาว

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย